

Fylkesmannen i Hedmark

Miljøvern avdelingen

Postboks 4034, 2306 Hamar

Vår dato

26.10.2016

Arkiv nr.

461.2

Vår referanse

2016/6610

Deres referanse

Saksbehandler, innvalgstelefon

Steinar Østlie, 62 55 11 77

Inspeksjonsrapport

2016.010.I.FMHE

Ringsaker kommune,

Postboks 13,

2381 Brumunddal

Inspeksjon ved Moelv renseanlegg

Dato for inspeksjonen: 25.10.2016

Rapportnummer: 2016.010.I.FMHE

Saksnr.: 2016/6610

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten:

Geir B. Martinsen, avd. leder, Vann/avløp

Fra Fylkesmannen i Hedmark:

Steinar Østlie, senioring.

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjon ved Moelv renseanlegg, 25.10.2016:

Fylkesmannen avdekket 0 avvik og 2 anmerkninger:

- Rutiner for risikovurderinger ble ikke tilstrekkelig dokumentert ved inspeksjonen.
- Rutiner for annullering av analyseresultater er ikke tilfredsstillende.

Kommunen må sende en skriftlig vurdering av anmerkningene innen **01.03.2017**.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 2.

Med hilsen

Jørn Georg Berg e.f.
miljøverndirektør

Steinar Østlie
overingeniør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr (underenhet): 974 547 783	Eies av: 864 950 582
Besøksadresse: Brugata 2, 2380 Brumunddal	Telefon: 62 33 50 00
Bransjenr. (NACE-kode): 84.110	E-post: postmottak@ringsaker.kommune.no

Kontrollert anlegg

Navn: Moelv renseanlegg	Anleggsnr: 0412.0086.01
Kommune: 0412 Ringsaker	Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing
Fylke: Hedmark	Risikoklasse: 2
Tillatelse gitt: 13.11.2008.	Tillatelse sist oppdatert: -

2. Inspeksjonens omfang

Formålet med inspeksjonen var å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Fylkesmannen har blant annet undersøkt om:

- Drifts- og vedlikeholdsrutiner for renseanlegg og avløpsnett
- Fornøyelse av avløpsnettet
- Tiltak og beredskap for å avdekke og utbedre feil og utslipp på nettet
- Prøvetakingsrutiner og dokumentasjon av utslipp
- Internkontroll – risikovurderinger, avviksbehandling, målprosesser, intern revisjon

Inspeksjonen ble gjennomført ved

- å intervju sentralt plasserte personer i organisasjonen
- å granske dokumenter
- å verifisere (ved stikkprøvekontroll) at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir etterlevd

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Fylkesmannen avdekket ingen avvik, men det er påpekt 2 anmerkninger innen de områdene som ble kontrollert. Virksomheten bes om å gjøre en vurdering av anmerkningene og aktuelle tiltak knyttet til disse. Vi ber om en skriftlig redegjørelse av vurderingene og eventuelle tiltak innen **01.03.2017**.

4. Gebyr for inspeksjonen

Ringsaker kommune er ved denne inspeksjonen plassert i gebyrsats 2 (jf. Fylkesmannens varselbrev datert 30.09.2016 og 13.10.2016). Dette betyr at dere skal betale *kr. 16 300* i gebyr for den gjennomførte inspeksjonen. Satsen fastsettes ut fra anleggets risikoklasse, som er klasse 2. Faktura med innbetalingsblankett vil bli oversendt fra Miljødirektoratet.

Fylkesmannen viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Fylkesmannens postjournal og på www.norskeutslipp.no (jf. offentleglova).

6. Avvik

Det ble ikke avdekket avvik ved inspeksjonen.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Rutiner for risikovurderinger ble ikke tilstrekkelig dokumentert ved inspeksjonen.

Kommentarer:

Ved revisjonen i 2013 ble det gitt anmerkning på at det manglet prosedyre for kartlegging og analyse av risikoforhold for ytre miljø. Slik prosedyre kunne ikke framvises nå. Vi ber om at denne blir ettersendt, dersom slik prosedyre foreligger.

Alle prosedyrer blir gjennomgått i løpet av en 4-årsperiode. Det er nedsatt et revisjonsteam på 4-5 personer som gjennomgår beskrivelsene. Det er satt av en periode hvert år der slik gjennomgang blir foretatt. Ved inspeksjonen ble det gitt litt ulik informasjon om hvorvidt gjennomgangen også omfatter prosedyrenes materielle innhold. For risikoområdet vil en slik gjennomgang kunne omfatte en supplerende kartlegging, samt revidering av utførte analyser (vurdering/gradering av sannsynlighet og konsekvens i en ROS-analyse).

Sjøledninger og elvekryssninger er komponenter tilknyttet relativt stor risiko for akutte utslipp. Sjøledninger er viet særskilt oppmerksomhet i risikovurderingen, mens elvekryssninger ikke er det.

Anmerkning 2

Rutiner for annullering av analyseresultater er ikke tilfredsstillende.

Kommentarer:

Renseresultatene 2015 for Moelv RA overskred renskravet på årsbasis, slik resultatene ble rapportert inn. Dette skyldes i hovedsak en juniprøve med dårlig resultat, der P-konsentrasjonen i utløpsprøven var høyere enn konsentrasjonen i innløpsprøven.

Ifølge forurensningsforskriften § 14-13 skal det ikke tas hensyn til ekstreme analyseverdier som skyldes såkalte «uvanlige forhold». Med dette menes forhold som ligger utenfor anleggseiers kontroll, dvs. forhold som anleggseier ikke med rimelig innsats kunne ha forebygget eller forutsett. Analysefeil er nevnt i kommentaren til forskriften som et eksempel på uvanlige forhold som kan gi grunnlag for annullering av analyseresultat.

Dersom det kan foreligge en situasjon som kan beskrives som «uvanlige forhold», må kommunen foreta en vurdering umiddelbart om det foreligger grunnlag for annullering av den aktuelle prøven. Hvis kommunen kommer til at dette er tilfelle, må det tas initiativ til å få analyseresultatet strøket fra grunnlaget for beregning av rensresultat og utslippsmengde på årsbasis.

8. Gjennomføring

Følgende personer fra kommunen deltok ved inspeksjonen:

Svein Ekre, driftskoordinator (lekkasjeteamet)
Torgeir Dynna, avd. leder veg/ledninger (lekkasjeteamet)
Astri Fagerhaug, VA-ingeniør (lekkasjeteamet)
Per Even Johansen, teknisk sjef
Brede Haugseth, systemkoordinator
Geir B. Martinsen, avd. leder, Vann/avløp
Kai Olafsen, fagarbeider/arbeidsleder

9. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven).
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften).
- utslippstillatelsen fra Fylkesmannen i Hedmark, datert 13.11.2008.

10. Andre forhold

Status avløpsnett

Kommunen har igjen til sammen 3 driftsoverløp utenom pumpestasjoner nå, 2 i Brumunddal og ett i Mesnali. Driftsoverløpene i Brumunddal blir sanert i forbindelse med E6-utbyggingen. Det er sanert mye AF-ledninger senere år, men det gjenstår fortsatt 2,5 km i Moelv.

Ingen kummer har lenger åpne renner med mulighet for overløp fra spillvanns- til overvannsledninger. Dersom gjentetting på ledning e.l. forårsaker oppstuvning i kum, vil overløpet gå til terreng. Kommunen regner at slike overløp blir varslet av publikum. Kommunen har ikke utstyr eller kapasitet til å avdekke slike overløp selv. Det er ikke realistisk med automatisk varsling. Det er mer enn 7000 avløpskummer i hele kommunen, og ca. 1000 i Moelv-området.

Kommunen opplyser at overløpsmengder fra nødoverløp i pumpestasjoner blir beregnet, der dette ikke blir målt (anmerkning 5 i revisjonsrapport fra 2013).

Funksjonsmål for avløpsnett

Det er nedfelt funksjonsmål for avløpsnett gjennom «Felles kommunedelplan for vann og avløp 2014-2023 for Hamar, Løten, Ringsaker og Stange». Målene gjelder kommunens avløpsnett som helhet. Sentrale delmål:

- Innlekking fremmedvann: Skal være mindre enn 65 % i 90 % av årets døgn innen 2023. For 2015 ble det rapportert at innlekkingen for året var 59 % for Moelv.
- Avlastning via overløp: Skal være mindre enn 0,5 % av mengde tilført renseanlegg innen 2023. For 2015 ble avlastningen rapportert å utgjøre 0,8 % for året.
- Fornyelsestakt skal være 1 % årlig, dvs. at fornyelsestakt er 100 år. For 2015 ble teoretisk fornyelsestakt rapportert å være ca. 200 år (0,5 % årlig).

Organisering og gjennomføring av arbeid med reduksjon av innlekking på nettet.

I tråd med målsettingene og ambisjonsnivået i «Felles kommunedelplan for vann og avløp» har kommunen økt satsingen for å bedre funksjonsnivået og øke fornyelsestakten på avløpsnett.

Det er opprettet et «lekkasjeteam» bestående av 4 medarbeidere, to i administrasjonen og to ute i felten, som arbeider med å kartlegge lekkasjer på vann- og avløpsnett. Lekkasjeteamet samarbeider nært med driftsenheten om utveksling av måledata og annen relevant informasjon. Lekkasjeteamet måler innlekking i kummer og ledninger på avløpsnett (mengdemåling og TV-kjøring) på strekninger som peker seg ut, mens driftsenheten foretar målinger og registreringer i pumpestasjoner. Avdekkede lekkasjer eller dårlige strekninger registreres og legges inn på ei tiltaksliste. På grunnlag av lista settes det opp en årlig plan for gjennomføring av VA-prosjekter. Lista revideres fortløpende, og det settes opp ukeprogram for tiltak som skal gjennomføres. Tiltakene blir stående på lista til de er utført. Registrerte driftsforstyrrelser og registreringer ved kloakkrundene kan påvirke prioriteringen av lista. Denne lista erstatter tidligere handlingsplan i saneringsplanen. Lista deles inn i tre typer tiltak:

- Mindre tiltak som gjennomføres i egenregi (2-3 ukers prosjekter)
- Mellomstore tiltak som utføres av innleid entreprenør
- Større tiltak og hele ledningsstrek som settes opp langsiktig tiltaksplan, der Utbygningssavdelingen har ansvar for gjennomføringen

Den nye organiseringa og måten å jobbe på, samt den økte tilførselen av ressurser, har gitt langt bedre kunnskap om nettets funksjon og tilstand, og gjennomføringen av tiltak går raskere. Kommunen forventer å nå og overholde målene for fornyelse og funksjon med dette aktivitetsnivået.

Ledningskart

Ledningskartet er relativt godt oppdatert til enhver tid. Rutinen for dette har aldri vært bedre, og kommunen er stort sett ajour med utførte tiltak. Likevel dukker det av og til opp historiske mangler og feil i kartgrunnlaget.

Sjøledninger

Kommunen har i dag 3 sjøledninger, Næra (2 parallelle ledninger), Saugstadvika-Moelv RA og Sund-Nes RA. Hias har overtatt ledningen i Botsenden. Det er nå rutiner for daglig kontroll og sammenligning av mengdene foran og bak ledningene i Næra og Saugstadvika-Moelv RA. Ledningen Sund-Nes RA blir ikke kontrollert tilsvarende. Det er ikke tilrettelagt for måling av mengde eller trykk fra ledningen inn på renseanlegget.

Selvfallsledninger

Forutsetninger for å avdekke lekkasjer på selvfallsledninger er TV-inspeksjon på grunnlag av mistanke. Det er vanskelig å fastslå unormale variasjoner i tilførsel dersom vannføringen i utgangspunktet varierer som følge nedbør og ustabil vær. Under lange tørrværsperioder er betydelige unormale endringer på store ledninger mulig å oppdage.

Moelv RA

Renseanlegget er under rehabilitering, og åpnes i løpet av noen uker med to bioreaktorer og parallelle flotasjons- og ettersedimenteringstrinn. Anlegget vil ha behandlingsskapasitet for 28 000 pe, og det kan være aktuelt å justere rammen i foreliggende forslag til tillatelse i samsvar med dette.

Fire driftsoperatører er i dag godkjent for akkreditert prøvetaking. Ytterligere 1-2 skal godkjennes, primært av hensyn til at prøver tidvis må tas ut i helgene. Kommunen opplever ellers ikke at det er spesielle problemer knyttet til akkrediteringsordningen.

Industripåslipp

Moelv RA har ingen bedrifter med særskilt problemavløp tilknyttet. Påslipp av soyaolje fra husstander merkes i større grad enn tidligere.

Klimatilpasning

Kommunen deltok i fase 1 i kartleggingsprosjektet som ble gjennomført av Driftsassistansen i samarbeid med Cowi. Kommunen vil følge opp klimatilpasning videre gjennom tiltak nedfelt i utslippstillatelsen. Generelt er tiltakene som gjennomføres for å redusere innlekkingen sentrale og viktige tiltak for å møte klimautfordringene også.

Kommunen vurderer overvannsbehandling for hele området Brumunddal syd, samt tiltak for større elver/vassdrag gjennom sentrumsbebyggelsene.

Kommunen har i dag én nedbørsmåler. De vurderer å montere fire til, slik at det vil være målere i Brumunddal, Moelv, Nes, Brøttum og Sjusjøen.